

Modelowy program praktycznej nauki zawodu dla zawodu rękodzielnik wyrobów włókienniczych

Wariant współpracy szkoła - pracodawca

Celem głównym projektu jest przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodu dla branży tekstylno-odzieżowej poprzez opracowanie we współpracy z placówkami kształcenia zawodowego oraz pracodawcami modelowych programów praktycznej nauki zawodu dla zawodów na poziomie kwalifikacji technika oraz zasad jakości zapewniania kształcenia praktycznego realizowanego u pracodawców i rekomendacji do zmian przepisów prawa oświatowego.

Cele szczegółowe to opracowanie we współpracy z interesariuszami:

(1) modelowych programów praktycznej nauki zawodu dla branży we współpracy z pracodawcami, (2) weryfikacja modelu w praktyce poprzez pilotaż przeprowadzony w wybranym zawodzie, (3) zasad zapewniania jakości kształcenia praktycznego realizowanego u pracodawcy oraz proponowanego narzędzia ich weryfikacji i przeprowadzenie pilotażu tego narzędzia, (4) ram jakości staży i praktyk i rekomendacji do zmian przepisów prawa oświatowego.

Opracowane zostaną modelowe programy praktycznej nauki zawodu dla każdej z grup zawodów w branży tekstylno-odzieżowej, czyli łącznie 2 modelowe programy PNZ dla grup zawodów: włókiennictwo oraz przemysł odzieżowy w 2 wariantach realizacji kształcenia praktycznego: szkoła - pracodawca, szkoła-CKP-pracodawca

Model dla danej branży będzie obejmował rozwiązania uwzględniające zróżnicowaną strukturę przedsiębiorstw (MŚP, duże) Modelowy program PNZ będzie zawierał:

- a) treści nauczania dla każdego z zawodów do realizacji w rzeczywistych warunkach pracy, a w przypadku wariantu współpracy na linii szkoła centrum kształcenia praktycznego pracodawca także treści do realizacji w centrum kształcenia praktycznego,
- b) rozwiązania organizacyjne dla każdego z zawodów w zakresie realizacji zajęć praktycznych, a w technikum i szkole policealnej także praktyk zawodowych, w rzeczywistych warunkach pracy,
- c) wzór umowy szkoły z pracodawcą oraz wzór umowy szkoły z centrum kształcenia praktycznego i pracodawcą dla danej branży,
- d) sposób zaangażowania nauczycieli, w tym nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz kierowników kształcenia praktycznego w realizację zajęć praktycznych, a w technikum i szkole policealnej także praktyk zawodowych, a w przypadku wariantu współpracy na linii szkoła – CKP- pracodawca, również w centrum kształcenia praktycznego,
- e) zasady zapewniania jakości kształcenia praktycznego realizowanego u pracodawcy wraz z proponowanym narzędziem ich weryfikacji, umożliwiające monitorowanie jakości kształcenia praktyczne przez wszystkie zaangażowane strony.

Model: szkoła pracodawca

Zawód - rękodzielnik wyrobów włókienniczych

Zaprezentowany model programu praktycznej nauki zawodu dla zawodu rękodzielnik wyrobów włókienniczych w oparciu o współpracę z pracodawcami będzie obejmował następujące zagadnienia:

1. Podstawy prawne kształcenia w zawodzie.

Podstawy prawne kształcenia w zawodzie:

- **Rozporządzeniem MEN** w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego z dnia 15 lutego 2019 (Dz.U 2019 poz. 316),

- **Rozporządzeniem MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół** z dnia 3 kwietnia 2019 r. (Dz.U 2019 poz. 639) w szczególności zał. 7,

-Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. (Dz.U 2019 poz. 991) w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Zgodnie z **Rozporządzeniem MEN** w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z dnia 15 lutego 2019 (Dz.U 2019 poz. 316 ze zm.) rękodzielnik wyrobów włókienniczych może być kształcony w szkole branżowej I stopnia na podbudowie gimnazjum (szkoły podstawowej).

Okres kształcenia trwa 3 lata. Zawód jest o jednej kwalifikacji.

Zgodnie z **Rozporządzeniem MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół** z dnia 3 kwietnia 2019 r., określone zostały obowiązkowe tygodniowe liczby godzin kształcenia zawodowego na **19 godzin** w kształceniu zawodowym teoretycznym i **31** godzin w kształceniu zawodowym praktycznym.

Zgodnie z **Rozporządzeniem MEN w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach** z dnia 16 maja 2019 r. (Dz.U 2019 poz. 991) zawód rękodzielnika wyrobów włókienniczych jest kształcony w grupie zawodów z branży modowej w kwalifikacji: MOD.08 „Wytwarzanie, konserwacja i renowacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych” nr zawodu 731808.

Cele kształcenia:

„Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie rękodzielnik wyrobów włókienniczych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) przygotowywania surowców i półproduktów do wytwarzania rękodzielniczych wyrobów włókienniczych;
- 2) obsługiwanie maszyn i urządzeń stosowanych do ręcznego wytwarzania wyrobów włókienniczych;
- 3) wytwarzania i wykańczania rękodzielniczych wyrobów włókienniczych;

- 4) wykonywania prac związanych z konserwacją i renowacją włókienniczych wyrobów dekoracyjnych.

Dokument ten zawiera efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji. Słowem, wykaz wszystkich umiejętności, jakie ma mieć absolwent, który ukończy kształcenie w zawodzie.

W niniejszym dokumencie są także szczegółowo określone warunki kształcenia a więc baza szkoły, w której może być prowadzone kształcenie rękodzielniczych wyrobów włókienniczych.

Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie

- MOD.08 „Wytwarzanie, konserwacja i renowacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych”
820 godzin

Zgodnie z **Rozporządzeniem MEN w sprawie praktycznej nauki zawodu** z dnia 22 lutego 2019 r. (Dz.U 2019 poz. 391) relacja szkoła-pracodawca jest ściśle określona i oprócz dowolności, że można więcej, jest zawarte w niniejszym rozporządzeniu wszystko co szkoła ma obowiązek realizować w oparciu o rzeczywiste warunki pracy we współpracy z lokalnymi pracodawcami. Należy tutaj podkreślić, że zarówno w niniejszym dokumencie jak i w podstawach programowych jest wyraźne wskazanie, że to szkoła organizuje PNZ, to szkoła ma obowiązek zawarcie odpowiednich umów, dostarczenia wykazu treści do realizacji w czasie zajęć praktycznych. Wymaga to podkreślenia, gdyż często szkoły pozostawiają to jako dowolność wyboru dla uczniów, co zaburza rzetelność kształcenia. Nie zawsze bowiem są to sprawdzone placówki o odpowiednim poziomie wykonywania zadań zawodowych.

2. Podział treści nauczania na semestry wraz z uzasadnieniem przyjętej kolejności.

Jak widać z przedstawionych powyżej rozporządzeń, nie ma w ogólnie obowiązujących dokumentach Programów nauczania oraz Szkolnych planów nauczania, czy choćby wykazu podstawowych przedmiotów nauczania. Są to dokumenty które każda szkoła (placówka kształcąca w zawodach) opracowuje samodzielnie. Są dostępne na stronach internetowych ORE przykładowe programy i plany. Oprócz samych efektów kształcenia i ich przyporządkowania do poszczególnych przedmiotów, ważne jest, w jakiej kolejności dane umiejętności i treści nauczania są przekazywane uczniom. Trzyletni cykl edukacji daje duże pole manewru w zakresie ustalenia właściwej kolejności realizowanych przedmiotów.

Przedmiot	Klasa I	Klasa II	Klasa III
Kształcenie teoretyczne			
Bezpieczeństwo i higiena pracy	Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i wymogi ergonomii w rękodzielniczym przedsiębiorstwie włókienniczym. Klasyfikacja środków gaśniczych. Prawa i		

	<p>obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Instytucje i służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce. Czynniki szkodliwe dla zdrowia i życia człowieka występujące w pracy rękodzielniczej włókienniczych wyrobów dekoracyjnych i sposoby zapobiegania występowaniu czynników szkodliwych dla życia i zdrowia. Zasady organizacji stanowisk pracy w zakładach włókienniczych rękodzielniczych. Zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy.</p>		
<p>Rysunek zawodowy</p>	<p>Zasady sporządzania rysunku technicznego. Rysunek techniczny maszynowy. Symbole i oznaczenia stosowane w rysunkach technicznych. Schematy technologiczne maszyn i urządzeń stosowanych do wytwarzania tkanych wyrobów włókienniczych. Części maszyn i urządzeń tkackich stosowanych do wytwarzania tkanych wyrobów rękodzielniczych. Symbole i oznaczenia stosowane w rysunkach technicznych rękodzielniczych maszyn tkackich. Zasady tworzenia kompozycji kolorystycznych płaskich i przestrzennych stosowanych do haftów. Zasady obsługi programów</p>		

	komputerowych do tworzenia rysunków technicznych.		
Materiałoznawstwo surowców	Klasyfikacja włókien naturalnych. Właściwości fizykochemiczne i użytkowe włókien naturalnych. Zastosowanie włókien naturalnych. Metody otrzymywania włókien naturalnych. Metody uszlachetniania włókien naturalnych.	Klasyfikacja włókien chemicznych. Właściwości fizykochemiczne i użytkowe włókien chemicznych. Metody wytwarzania włókien chemicznych. Zastosowanie włókien chemicznych. Metody uszlachetniania włókien chemicznych. Rodzaje odpadów powstałych przy wytwarzaniu włókien chemicznych.	
Technologia wyrobów rękodzielniczych	Zasady tworzenia kompozycji płaskich i przestrzennych tkanych wyrobów rękodzielniczych. Wykonywanie kompozycji kolorystycznych płaskich i przestrzennych wyrobów dekoracyjnych. Metody wytwarzania półproduktów włókienniczych. Budowa i parametry nitki stosowanych w tkanych wyrobach rękodzielniczych. Rodzaje nitki stosowanych w tkanych wyrobach rękodzielniczych. Parametry budowy tkanin. Właściwości użytkowe tkanin. Rodzaje splotów tkackich i ich parametry. Zasady tworzenia kompozycji płaskich i przestrzennych stosowanych do wytwarzania haftów. Zasady tworzenia	Schematy technologiczne maszyn i urządzeń stosowanych do wytwarzania dzianych wyrobów rękodzielniczych. Części maszyn i urządzeń dziewiarskich stosowanych do wytwarzania wyrobów rękodzielniczych. Symbole i oznaczenia stosowane w rysunkach technicznych rękodzielniczych maszyn dziewiarskich. Kompozycje kolorystyczne rękodzielniczych wyrobów dzianych. Budowa dzianin. Rodzaje dzianin. Parametry budowy dzianin. Sploty dziewiarskie. Techniki wytwarzania dzianin. Zasada działania maszyn stosowanych do wytwarzania wyrobów	Zasady tworzenia kompozycji płaskich i przestrzennych wyrobów koronkarskich. Surowce stosowane do wytwarzania wyrobów koronkarskich. Wyroby liniowe stosowane do wytwarzania wyrobów koronkarskich. Rodzaje wyrobów koronkarskich. Techniki wytwarzania koronek. Parametry wyrobów koronkarskich. Narzędzia i artykuły pomocnicze do wytwarzania wyrobów koronkarskich. Obliczenia zapotrzebowania na surowiec do wykonania wyrobów koronkarskich. Zasady obsługi programów komputerowych wspomagających wykonywanie kompozycji

	<p>kompozycji kolorystycznych, płaskich i przestrzennych haftów. Etapy wytwarzania haftów. Techniki haftowania. Zasady wykonywania rysunków schematycznych haftów. Edytory graficzne do tworzenia projektów plastycznych rękodzielniczych wyrobów haftowanych. Parametry budowy haftów. Właściwości i rodzaje nitek stosowanych do wytwarzania haftowanych wyrobów dekoracyjnych. Narzędzia i artykuły pomocnicze do wykonania wyrobu haftowanego. Zasady sporządzania kalkulacji kosztów wytwarzania wyrobów haftowanych.</p>	<p>rękodzielniczych. Rękodzielnicze wyroby dziane. Wyroby liniowe stosowane do wytwarzania rękodzielniczych wyrobów dzianych. Klasyfikacja odpadów powstałych podczas wytwarzania dziewiarskich wyrobów rękodzielniczych. Zasady sporządzania kalkulacji dziewiarskich wyrobów rękodzielniczych. Projektowanie dzianych wyrobów rękodzielniczych. Zasady obsługi programów komputerowych wspomagających wykonywanie kompozycji kolorystycznych dzianych wyrobów rękodzielniczych.</p>	<p>koronkarskich wyrobów rękodzielniczych.</p>
<p>Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej</p>			<p>Podstawy formalno-prawne działalności gospodarczej. Formy organizacyjno – prawne działalności gospodarczej. Przepisy prawa podatkowego. Rejestrowanie własnej firmy. Dokumentacja dotycząca podejmowania działalności gospodarczej. Zasady opracowywania biznes planu planowanej działalności gospodarczej. Urządzenia biurowe i programy wspomagające prowadzenie własnej firmy. Zasady obsługi urządzeń biurowych.</p>

			<p>Programowe komputerowe wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej. Zasady obsługi programów komputerowych wspomagających prowadzenie działalności gospodarczej. Zasady organizacji stanowisk pracy biurowej. Zasady prowadzenia korespondencji w przedsiębiorstwie. Działania marketingowe, rozpoznawanie potrzeb klientów. Przychody i koszty w działalności gospodarczej.</p>
Kompetencje personalne i społeczne.			<p>Uniwersalne zasady etyki. Prawa i obowiązki, zasady i reguły postępowania. Godność osoby i dobra wspólnego. Nauka, wiedza i uczenie się jako wartości w życiu człowieka. Praca i jej wartość dla człowieka. Etyka zawodowa pracownika i pracodawcy. Rola i znaczenie kultury osobistej w życiu człowieka oraz w pracy zawodowej. Samoocena jako element kształtujący kompetencje społeczne. Prawo autorskie, a ocena moralna plagiatu. Cyberprzemoc czyli zagrożenia z sieci. Przykłady zachowań etycznych i naruszania zasad etyki w zawodzie. Podstawowe zasady i normy zachowania w</p>

			<p>różnych sytuacjach. Innowacyjność i kreatywność w działaniu. Twórcze rozwiązywanie problemu. Rola kreatywności w dążeniu do samorozwoju. Rozpoznawanie kreatywności u siebie i u innych. Konsekwencja w dążeniu do realizacji zadania. Konsekwencja, a upór w dążeniu do realizacji wyznaczonych celów. Odpowiedzialność za podejmowane działania. Techniki twórczego rozwiązywania problemu (burza mózgów, mapa mentalna, technika 635, kapelusze de Bono, wprowadzanie przypadkowego elementu). Techniki organizacji czasu pracy. Wyznaczanie celów. Planowanie pracy zespołu. Realizacja zadań zespołu. Monitorowanie pracy zespołu. Analiza i ocena podejmowanych działań. Dojrzałość w działaniu. Proces podejmowania decyzji. Skutki podjętych decyzji związanych ze stanowiskiem pracy. Analiza i znaczenie własnych zachowań oraz ich przyczyn i konsekwencji. Odpowiedzialność prawna za podejmowane działania. Odpowiedzialność finansowa, materialna za powierzony majątek,</p>
--	--	--	---

			<p>sprzęt techniczny. Analiza przypadku/ zdarzenia wymagającego podjęcia decyzji na stanowisku pracy i brania za nią odpowiedzialności. Zmiana jako proces. Znaczenie zmian w życiu człowieka. Bariery, a otwartość na zmiany. Przykłady zmian w organizacji i ich wpływ na zmianę zachowań człowieka. Siły inspirujące i hamujące wprowadzanie zmian. Źródła zmian organizacyjnych. Pojęcie stresu. Techniki radzenia sobie ze stresem. Analiza przypadków sytuacji stresowych na stanowisku pracy. Metody wyeliminowania stresu w pracy zawodowej – jasność wykonywanych zadań, planowanie działań, zarządzanie czasem prywatnym i firmowym, rozumienie komunikatów, szanowanie pracy innych, wspieranie się w zespole, pozytywne motywowanie do pracy. Oddziaływanie stresu ciągłego na organizm ludzki. Asertywność wobec sytuacji nieaprobowanych społecznie. Mobilność zawodowa, a podnoszenie umiejętności zawodowych. Europass. Kwalifikacyjne kursy zawodowe. Polska i</p>
--	--	--	---

			<p>europejska rama kwalifikacji. Świadomość i znaczenie uczenia się przez całe życie</p>
Język obcy zawodowy			<p>Zasady komunikacji w kontaktach z klientem w języku obcym. Zwroty grzecznościowe w kontaktach z klientem w języku obcym. Sporządzanie korespondencji biznesowej w języku obcym. Terminologia z zakresu rękodzielniczych wyrobów dekoracyjnych. Terminologia z zakresu surowców włókienniczych. Terminologia z zakresu marketingu. Wyszukiwanie informacji z obcojęzycznych zasobów Internetu dotyczących surowców włókienniczych i rękodzielniczych wyrobów włókienniczych.</p>
Kształcenie praktyczne			
Wytwarzanie włókienniczych wyrobów rękodzielniczych	<p>Zagrożenia dla życia i zdrowia występujące przy obsłudze maszyn i urządzeń tkackich. Zasady organizacji stanowiska pracy przy krosnach ręcznych. Maszyny i urządzenia do tkania ręcznego. Dobieranie i przygotowanie osnowy i wątku do tkania. Zasady obsługi krosien ręcznych. Przyczyny powstawania błędów tkackich sposoby zapobiegania i usuwania. Ocena jakości wyrobów</p>	<p>Zagrożenia dla życia i zdrowia występujące przy wykonywaniu zadań zawodowych związanych z wytwarzaniem dzianych rękodzielniczych wyrobów włókienniczych. Zasady organizacji stanowiska pracy do wytwarzaniem dzianych wyrobów rękodzielniczych. Rodzaje splotów dziewiarskich. Zasady doboru surowców do</p>	<p>Zagrożenia dla życia i zdrowia występujące przy wykonywaniu zadań zawodowych związanych z wytwarzaniem haftowanych rękodzielniczych wyrobów włókienniczych. Zasady organizacji stanowiska pracy do wytwarzania haftowanych wyrobów rękodzielniczych ręcznych. Rodzaje haftów.</p>

	<p>tkanych. Konserwacja narzędzi i urządzeń do wytwarzania wyrobów tkanych.</p>	<p>wykonywania dzianych wyrobów rękodzielniczych. Zasady obsługi maszyn dziewiarskich ręcznych. Zasady projektowania wyrobów dziewiarskich. Wykonywanie splotów i wyrobów dziewiarskich na drutach i szydełkiem. Przyczyny powstawania błędów w dzianych wyrobach rękodzielniczych, sposoby zapobiegania i usuwania. Metody wykończenia dzianych wyrobów rękodzielniczych. Ocena jakości wyrobów dzianych. Konserwacja narzędzi i urządzeń do wytwarzania wyrobów dzianych</p>	<p>Techniki haftowania. Zasady doboru surowców do wykonywania haftowanych wyrobów rękodzielniczych. Przyczyny powstawania błędów w haftowanych wyrobach rękodzielniczych, sposoby zapobiegania i usuwania. Metody wykończenia haftowanych wyrobów rękodzielniczych. Ocena jakości wyrobów haftowanych. Konserwacja narzędzi i urządzeń do wytwarzania wyrobów haftowanych. Zagrożenia dla życia i zdrowia występujące przy wykonywaniu zadań zawodowych związanych z wytwarzaniem koronkarskich wyrobów rękodzielniczych. Zasady organizacji stanowiska pracy do wytwarzania koronkarskich wyrobów rękodzielniczych ręcznych. Rodzaje splotów koronkarskich. Techniki wytwarzania splotów koronkarskich. Zasady doboru surowców do wykonywania koronkarskich wyrobów rękodzielniczych. Metody wykończenia koronkarskich wyrobów rękodzielniczych. Przyczyny powstawania błędów w koronkarskich wyrobach rękodzielniczych,</p>
--	---	--	---

			<p>sposoby zapobiegania i usuwania. Metody wykończania koronkarskich wyrobów rękodzielniczych. Ocena jakości wyrobów koronkarskich. Konserwacja narzędzi i urządzeń do wytwarzania wyrobów koronkarskich.</p>
<p>Konserwacja i renowacja włókienniczych wyrobów dekoracyjnych</p>		<p>Rodzaje i przyczyny uszkodzeń włókienniczych wyrobów dekoracyjnych. Zakres napraw włókienniczych wyrobów dekoracyjnych. Metody renowacji wyrobów rękodzielniczych. Metody konserwacji wyrobów rękodzielniczych. Narzędzia i urządzenia do naprawy wyrobów rękodzielniczych. Środki do konserwacji wyrobów rękodzielniczych. Zasady sporządzania kalkulacji wykonywanej usługi.</p>	<p>Zagrożenia dla życia i zdrowia występujące przy wykonywaniu zadań zawodowych związanych z naprawą, konserwacją i renowacją rękodzielniczych wyrobów włókienniczych. Zasady organizacji stanowiska pracy do naprawy, konserwacji i renowacji rękodzielniczych wyrobów włókienniczych. Zasady wykonywania renowacji wyrobów rękodzielniczych. Zasady wykonywania konserwacji wyrobów rękodzielniczych. Ocena jakości wyrobów haftowanych. Przyrządy do pomiaru oceny jakości usług rękodzielniczych. Zasady obsługi przyrządów do pomiaru oceny jakości usług rękodzielniczych. Aparatura kontrolno-pomiarowa do oceny warunków klimatycznych w pomieszczeniach do renowacji i konserwacji wyrobów rękodzielniczych.</p>

3. Korelacje między-przedmiotowe i ich rola w utrwalaniu wiedzy i umiejętności

Projekt „Przygotowanie modelowych programów praktycznej nauki zawodu dla branży tekstylno-odzieżowej” nr wniosku: WND-POWR.02.15.00-00-1010/18 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego

W celu szybkiego przyswajania wiedzy oraz zdobywania umiejętności przez uczniów istotny jest odpowiednio skonstruowany plan przedmiotowy, składający się z przedmiotów teoretycznych oraz praktycznych, podczas których kolejność omawianych zagadnień powinna być dostosowana tak, aby tematyka zajęć teoretycznych wyprzedzała tematykę zajęć praktycznych. Ważna jest spójność treści oraz zjawisko powtarzalności w ich utrwalaniu poprzez zastosowanie w praktyce. W związku z tym istotne jest również odpowiednie wyposażenie pracowni oraz stopniowanie trudności zdobywanych umiejętności w sposób rosnący tj. rozpoczynając od znajomości surowców, umiejętności przygotowania ich oraz półproduktów, projektowania wzorów rękodzielniczych wyrobów włókienniczych, poprzez obsługiwanie maszyn i urządzeń do ręcznego wytwarzania wyrobów włókienniczych, do wytwarzania i wykończania rękodzielniczych wyrobów włókienniczych oraz wykonywania prac związanych z ich konserwacją i renowacją.

4. Treści nauczania do realizacji w rzeczywistych warunkach pracy w szkole i u pracodawcy

Istotą nauczania zawodu rękodzielnik wyrobów włókienniczych jest zdobycie przez ucznia wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu:

- 1) przygotowywania surowców i półproduktów do wytwarzania rękodzielniczych wyrobów włókienniczych;
- 2) obsługiwania maszyn i urządzeń stosowanych do ręcznego wytwarzania wyrobów włókienniczych;
- 3) wytwarzania i wykańczania rękodzielniczych wyrobów włókienniczych;
- 4) wykonywania prac związanych z konserwacją i renowacją włókienniczych wyrobów dekoracyjnych.

Rękodzielnik wyrobów włókienniczych może podejmować samodzielną działalność gospodarczą lub pracę w zakładach rzemieślniczych, w muzealnych i konserwatorskich pracowniach tkanin, w pracowniach artystów plastyków. Praca ta ma charakter usługowy i wykonywana jest indywidualnie (stanowiskowo) oraz/lub zespołowo. Rękodzielnik wyrobów włókienniczych współpracuje z innymi pracownikami.

W związku z powyższym treści nauczania w rzeczywistych warunkach pracy w szkole i u pracodawcy powinny uwzględniać poza ww. zakresem, zdobycie również takich umiejętności jak:

- zrozumienie i wykorzystanie terminologii zawodowej,
- kształtowanie relacji interpersonalnych, umiejętność pracy w grupie, komunikatywność,
- rzetelność,
- terminowość,
- odpowiedzialność za wykonywane zadania.

W ramach zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w szkole i u pracodawcy nauka będzie polegała na wykonywaniu zadań na różnych stanowiskach:

- projektowaniu rękodzielniczych wyrobów włókienniczych,
- przygotowywaniu różnych surowców i półproduktów w zależności od wytwarzanych rękodzielniczych wyrobów włókienniczych,
- obsługiwaniu różnego typu maszyn i urządzeń stosowanych do ręcznego wytwarzania wyrobów włókienniczych,

- wytwarzaniu i wykańczaniu rękodzielniczych wyrobów włókienniczych różnego rodzaju,
- wykonywaniu prac związanych z konserwacją i renowacją różnych włókienniczych wyrobów dekoracyjnych,

budując jednocześnie w uczniu poczucie odpowiedzialności za wykonywane czynności, rzetelność w wykonywaniu zadań, komunikatywność oraz umiejętność rozumienia poleceń.

MOD.08.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	Szkoła	U pracodawcy na zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych	Uwagi
1)rozdziela pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;	x	x	Obowiązkowe szkolenie z zakresu BHP każdego nowo przyjętego ucznia przez pracodawcę, przed przystąpieniem do praktyki zawodu
2)rozdziela zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;	x		Efekt kształcenia realizowany w warunkach zajęć edukacyjnych w ramach przedmiotu teoretycznego w szkole.
3) rozdziela prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;	x		Jw.
4) określa zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka występujące w środowisku pracy oraz sposoby zapobiegania im;	x	x	W naturalnych warunkach pracodawcy/instytucji przewiduje i unika zagrożeń dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych
5) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;	x	x	Efekt kształcenia realizowany w warunkach zajęć edukacyjnych w ramach przedmiotu teoretycznego w szkole.
6) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;	x	x	Jw.
7) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymogami ergonomii oraz przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;		x	Wykorzystując wiedzę z zakresu BHP, ochrony p/poż., ochrony środowiska i ergonomii pracy organizuje i

			wykonuje czynności zawodowe u pracodawcy.
8) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego;	x	x	Jw.
MOD.08.2. Podstawy wytwarzania wyrobów włókienniczych	Szkoła	Pracodawca	Uwagi
1) charakteryzuje właściwości fizykochemiczne włókien naturalnych i chemicznych (sztucznych i syntetycznych);	x		Efekt kształcenia realizowany w warunkach zajęć edukacyjnych w ramach przedmiotu teoretycznego w szkole.
2) charakteryzuje sposoby otrzymywania surowców, półproduktów i wyrobów włókienniczych;	x	x	Niezbędnym jest teoretyczne wyposażenie ucznia w wiedzę o stosownych przepisach prawa pracy, prawa dotyczące ochrony danych osobowych oraz przepisy prawa podatkowego i prawa autorskiego, instruktaż wstępny oraz bieżący i praktyczne zastosowanie w warunkach typowych i problemowych.
3) charakteryzuje parametry budowy wyrobów włókienniczych;	x	x	Jw. z tą różnicą, że dotyczy przyswojenia i stosowania przepisów prawa regulujących prowadzenia działalności gospodarczej.
4) charakteryzuje procesy wytwarzania wyrobów włókienniczych;	x	x	Efekt kształcenia realizowany w warunkach zajęć edukacyjnych w ramach przedmiotu teoretycznego w szkole.
5) charakteryzuje odpady powstałe podczas wytwarzania wyrobów włókienniczych;	x		Przygotowanie teoretyczne w szkole umożliwi analizę działań przedsiębiorstw funkcjonujących w branży
6) sporządza szkice i rysunki techniczne części maszyn i urządzeń włókienniczych;		x	Podczas zajęć praktycznych uczestniczy w przedsięwzięciach firmy.
7) rozróżnia maszyny i urządzenia włókiennicze do wytwarzania określonego wyrobu włókienniczego;	x	x	Osiągnięcie efektu kształcenia wymaga teoretycznego przygotowania w szkole

			oraz praktycznego zastosowania w firmie.
8) charakteryzuje części maszyn i urządzeń włókienniczych;	x	x	jw
9) wykorzystuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych;	x	x	Przygotowanie teoretyczne w szkole umożliwi poznanie rodzajów urządzeń biurowych oraz ich praktyczną obsługę w firmie.
10) posługuje się normami i stosuje procedurę oceny zgodności;	x		Osiągnięcie efektu kształcenia wymaga teoretycznego przygotowania w szkole
MOD.08.3. Wykonywanie rękodzielniczych wyrobów tkanych i haftowanych			
1) określa rodzaje nitki stosowanych w rękodzielniczych wyrobach tkanych i haftowanych;	x	x	-zleceniodawca/ zleceniobiorca może być obcokrajowcem niemówiącym w języku polskim, -instrukcje w języku obcym, - cele komunikacyjne: coraz częściej zatrudniani w branży są obcokrajowcy nie mówiący w języku polskim, Efekt kształcenia realizowany w warunkach zajęć edukacyjnych w ramach przedmiotu teoretycznego w szkole.
2) klasyfikuje rodzaje wyrobów rękodzielniczych tkanych i haftowanych;	x	x	Efekt kształcenia realizowany w warunkach zajęć edukacyjnych w ramach przedmiotu teoretycznego w szkole.
3) określa wpływ składu surowcowego na jakość wyrobów tkanych i haftowanych oraz ich przechowywanie;	x	x	Jw.
4) prezentuje właściwości użytkowe wyrobów rękodzielniczych tkanych i haftowanych;	x	x	Jw.
5) określa parametry budowy wyrobów rękodzielniczych tkanych i haftowanych.	x	x	Jw. Zagraniczne publikacje, czasopisma branżowe, obcojęzyczne instrukcje urządzeń

6) wykonuje rysunki splotów tkackich zasadniczych oraz splotów tkackich pochodnych od zasadniczych			
7) sporządza projekty plastyczne wyrobów rękodzielniczych tkanych i haftowanych			
8) dobiera surowce do wykonywania wyrobów rękodzielniczych tkanych i haftowanych			
9) dobiera techniki wykonywania rękodzielniczych wyrobów tkanych i haftowanych			
10) przygotowuje krosno rękodzielnicze oraz artykuły pomocnicze do wytworzenia tkanych wyrobów rękodzielniczych			
11) dobiera narzędzia i artykuły pomocnicze do wykonania rękodzielniczego wyrobu haftowanego			
12) wykonuje i wykończa rękodzielnicze wyroby tkane i haftowane			
13) ocenia jakość rękodzielniczych wyrobów tkanych i haftowanych			
14) wykonuje prace związane z konserwacją narzędzi i urządzeń stosowanych do ręcznego wytwarzania rękodzielniczych wyrobów tkanych i haftowanych			
15) sporządza kalkulacje kosztów wytwarzania rękodzielniczych wyrobów tkanych i haftowanych			
MOD.08.4. Wykonywanie rękodzielniczych wyrobów dzianych i koronkarskich			
1) charakteryzuje rodzaje rękodzielniczych wyrobów dzianych i koronkarskich oraz ich przeznaczenie użytkowe;	x	x	Dla osiągnięcia efektu kształcenia koniecznym warunkiem jest teoretyczne przyswojenie wiadomości w zakresie w warunkach instytucji szkolnej natomiast praktyczne osiągnięcie efektu możliwe jest w warunkach naturalnych pracodawcy.
2) oblicza parametry budowy dzianiny i wyrobu koronkarskiego;	x	x	Zajęcia praktyczne w warunkach naturalnych umożliwią rozwiązywanie różnego rodzaju zadań w warunkach typowych i problemowych w pracy na stanowisku krawca.
3) charakteryzuje sploty dzianin i wyrobów koronkarskich;	x	x	
4) wykonuje rysunki schematyczne podstawowych i pochodnych splotów dziewiarskich;	x	x	Dla osiągnięcia efektu kształcenia koniecznym

			warunkiem jest teoretyczne przyswojenie wiadomości w zakresie w warunkach instytucji szkolnej natomiast praktyczne osiągnięcie efektu możliwe jest warunkach naturalnych pracodawcy.
5) charakteryzuje projekty plastyczne rękodzielniczych wyrobów dzianych i koronkarskich;	x	x	Podczas zajęć praktycznych uczeń nabywa umiejętność ponoszenia odpowiedzialności za podejmowane działania obserwując skutki podejmowanych przez siebie działań w sytuacji typowej i problemowej.
6) dobiera techniki wykonywania dzianych i koronkarskich wyrobów rękodzielniczych;	x	x	Współczesne warunki funkcjonowania na rynku pracy wymagają stałego rozwoju, doskonalenia i otwartości na zmieniające się warunki funkcjonowania na rynku pracy, obserwacja uczestnicząca umożliwi wypracowanie postawy zawodowej otwartej na zmiany.
7) rozróżnia maszyny, narzędzia oraz przybory do wykonywania wyrobów dzianych i koronkarskich;	x	x	Przygotowanie teoretyczne z zakresu czynników stresujących oraz technik i metod radzenia sobie z nimi jest czynnikiem niezbędnym do osiągnięcia tego efektu kształcenia. Kolejnym krokiem jest doskonalenie umiejętności radzenia sobie z nim w warunkach symulowanych oraz praktyczne stosowanie w warunkach naturalnych.
8) przygotowuje wyroby liniowe do wytwarzania rękodzielniczych wyrobów dzianych i koronkarskich;	x	x	Konieczne jest motywowanie i mobilizowanie ucznia do

			stałego aktualizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych dla zapewnienia wysokiej jakości usług na rzecz pracodawcy.
9) wykonuje rękodzielnicze wyroby dziane i koronkarskie;	x	x	Odpowiedzialność za przestrzeganie tajemnicy zawodowej oraz praktyczne jej zastosowanie możliwe jest do osiągnięcia w warunkach rzeczywistych u pracodawcy. W szczególności tajemnica dotycząca prac autorskich, zabytkowych oraz związanych z umową o zakazie konkurencji.
10) ocenia jakość rękodzielniczych wyrobów dzianych i koronkarskich;	x	x	Umiejętność współpracy w zespole uczeń nabędzie w naturalnym środowisku pracy spotykając się z różnego rodzaju sytuacjami typowymi i problemowymi.
11) sporządza kalkulację kosztów wytwarzania dzianych i koronkarskich wyrobów rękodzielniczych;	x	x	Umiejętność nabywa w pracy w grupie/zespole
MOD.08.5. Wykonywanie konserwacji i renowacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych			
1) określa rodzaje uszkodzeń włókienniczych wyrobów dekoracyjnych;	x	x	
2) charakteryzuje metody renowacji i konserwacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych;	x	x	
3) charakteryzuje czynności związane z naprawą, renowacją i konserwacją włókienniczych wyrobów dekoracyjnych;	x	x	
4) charakteryzuje maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do naprawy, renowacji i konserwacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych	x	x	
5) charakteryzuje materiały i środki do konserwacji oraz renowacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych	x	x	
6) sporządza zapotrzebowanie na materiały podstawowe i pomocnicze do konserwacji oraz renowacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych;	x	x	
7) sporządza kalkulacje kosztów związanych	x	x	

z konserwacją i renowacją włókienniczych wyrobów dekoracyjnych;			
8) wykonuje konserwację i renowację włókienniczych wyrobów dekoracyjnych;	x	x	
9) ocenia jakość wykonanych konserwacji i renowacji włókienniczego wyrobu dekoracyjnego;	x	x	
10) optymalizuje warunki klimatyczne w pomieszczeniach, w których wykonuje się renowacje i konserwacje włókienniczych wyrobów dekoracyjnych;	x	x	
MOD.08.6. Język obcy zawodowy			
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie;	x	x	
2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową);	x	x	
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności	x	x	

zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru);			
4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych;	x	x	
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych;	x	x	
6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne;	x	x	
MOD.08.7. Kompetencje personalne i społeczne			
1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej;	x	x	
2) planuje wykonanie zadania;	x	x	
3) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania;	x	x	
4) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany;	x	x	
5) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem;	x	x	
6) doskonali umiejętności zawodowe;	x	x	
7) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej;	x	x	

8) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów;	x	x	
9) współpracuje w zespole;	x	x	

Analiza godzin wynikająca z planu nauczania:

Zgodnie z przykładowym planem nauczania ORE, podział godzin jest następujący:

Lp.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne i zajęcia z wychowawcą	Tygodniowy wymiar godzin w klasie			Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania	Razem w trzyletnim okresie nauczania
		I	II	III		
Przedmioty w kształceniu zawodowym teoretycznym						
1.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	1	-	-	1	32
2.	Rysunek zawodowy	1	-	-	1	32
3.	Materiałoznawstwo surowców włókienniczych	1	1	-	2	64
4.	Technologia wyrobów rękodzielniczych	2	5	5	12	384
5.	Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej	-	-	1	1	32
6.	Kompetencje społeczne	-	-	1	1	32
7.	Język obcy zawodowy	-	-	1	1	32
Liczba godzin w kształceniu zawodowym teoretycznym		5	6	8	19	608
Przedmioty w kształceniu zawodowym praktycznym						
1.	Wytwarzanie włókienniczych wyrobów rękodzielniczych	7	8	7	22	704
2.	Konserwacja i renowacja włókienniczych wyrobów dekoracyjnych	-	4	5	9	288
Liczba godzin w kształceniu zawodowym praktycznym		7	12	12	31	992
Łączna liczba godzin kształcenia zawodowego		12	18	20	50	1600

Rzeczywiste realizowane godziny kształcenia zgodnie z rozporządzeniem o organizacji roku szkolnego w szkole publicznej. Jeden rok szkolny to 38 tygodni nauki.

W ramowym planie i podstawach programowych godziny zakładają przeliczenie 32 tygodni nauki realizowanych w roku szkolnym (+- 1.09-24.06) to najczęściej po 38 tygodni nauki w roku szkolnym. Podstawy zakładają minimum. Szkoła zawsze może realizować większą liczbę godzin.

Klasa I - 32 tygodnie X 12 godzin

Klasa II - 32 tygodnie X 18 godzin

Klasa III - 32 tygodnie X 20 godzin

Szkoły publiczne mają obowiązek przestrzegania rozporządzenia MEN o organizacji roku szkolnego więc są obligatoryjnie realizowane większe liczby godzin wynikające wprost z tygodni nauki.

Należy zwrócić uwagę iż, poszczególne efekty kształcenia otrzymywane są w drodze teoretycznej oraz praktycznej nauki zawodu. W zakresie praktyki zawodowej realizowanej u pracodawcy, w zależności od charakterystyki wykonywanych przez niego usług poszczególne efekty kształcenia realizowane będą z większym lub mniejszym zaangażowaniem czasowym. Dodatkowo w zależności od wiedzy teoretyczno-praktycznej ucznia pracodawca zaangażuje go w zadania o większej lub mniejszej odpowiedzialności.

Należy również rozróżnić praktyczną naukę w zależności od charakterystyki usług miejsca wykonywanych praktyk, jak muzea gdzie wykonywana jest konserwacja i renowacja wyrobów, czy pracownie artystyczne, gdzie najpierw tworzone są nowe projekty a następnie wykonywane i wykańczane na urządzeniach.

5. Rozwiązania organizacyjne w zakresie realizacji zajęć praktycznych w rzeczywistych warunkach pracy

Zajęcia praktyczne odbywać powinny się w zakresie wytwarzania włókienniczych wyrobów rękodzielniczych(w tym: wytwarzania rękodzielniczych wyrobów tkanych, haftowanych, dzianych, wytwarzania rękodzielniczych koronek i wyrobów koronkarskich) oraz konserwacji i renowacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych (w tym: przygotowania do wykonywania napraw, konserwacji i renowacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych oraz wykonywania napraw, konserwacji i renowacji włókienniczych wyrobów dekoracyjnych) Zajęcia praktyczne w szkole powinny być prowadzone w odpowiednio wyposażonych pracowniach. Kształcenie praktyczne może odbywać się również w: placówkach kształcenia praktycznego oraz podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół kształcących w zawodzie.

Zalecane metody dydaktyczne w procesie nauczania-uczenia się praktycznego to metoda pokazu z instruktążem oraz ćwiczeń produkcyjnych, podczas których uczniowie będą wykonywali zróżnicowane czynności kształtujące umiejętności związane z wykonaniem rękodzielniczych wyrobów różnego typu, rozpoznawaniem błędów i uszkodzeń wyrobów rękodzielniczych oraz dobieraniem metod i wykonywania naprawy, konserwacji lub renowacji wyrobu.

Miejsce zajęć praktycznych- preferowany jest indywidualny dobór placówek oraz form pracy uczniów uwzględniające m.in. :

–warunki, środki, metody i formy kształcenia do potrzeb ucznia,

- zainteresowania uczniów,

Projekt „Przygotowanie modelowych programów praktycznej nauki zawodu dla branży tekstylnodzieżowej” nr wniosku: WND-POWR.02.15.00-00-1010/18 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego

- zadania o różnym stopniu trudności i złożoności,
- różne formy zachęcania uczniów do korzystania z różnych źródeł informacji zawodowej.

U pracodawcy na zajęciach praktycznych uczeń miałby być od 1 do 3 razy w tygodniu klasie pierwszej, drugiej i trzeciej zgodnie ze szkolnym planem nauczania. Zajęcia realizowane w różnych firmach. Jest to istotne, gdyż w różnych firmach są wykonywane różne rękodzielnicze wyroby włókiennicze i stosowane różne systemy pracy. Ze względów organizacyjnych oraz w trosce o efektywne wykorzystanie czasu, jaki spędza uczeń u pracodawcy, zaleca się zasadę przydziału ucznia do danej firmy biorąc pod uwagę ilość zatrudnionych pracowników i ilość stanowisk pracy. Do jednej firmy w zależności od jej wielkości kierujemy od jednego do czterech uczniów. Zaleca się, aby uczeń miał możliwość uczestniczenia w całym procesie wytwarzania, konserwacji i renowacji wyrobów i był indywidualnie „przypisany” do danego działu na określony okres czasu. W mniejszych firmach lub punktach usługowych uczestniczy w procesie wykonywania poszczególnych asortymentów zgodnie z potrzebami pracodawcy. Osobą bezpośrednio nadzorującą ucznia w przedsiębiorstwie kieruje pracą ucznia i wskazuje czynności jakie ma danego dnia wykonywać.

W dniu, w którym uczeń ma zajęcia w firmie, nie powinien mieć zajęć w szkole. Pracodawca ustala z uczniem dokładne godziny rozpoczęcia i zakończenia zajęć w zależności od potrzeb firmy. Mając na uwadze bezpieczeństwo uczniów należy uwzględnić warunek, że uczeń musi zakończyć zajęcia na placówce do godziny 19.00. Godziny nieobecności na zajęciach praktycznych należy odrobić w późniejszym terminie np. pozostając w kolejnych tygodniach zajęć dłużej niż obowiązujące 5 godzin.

W celu zachowania porządku organizacyjnego, przydziałem placówek dla konkretnych uczniów dla wszystkich roczników realizujących kształcenie praktyczne u pracodawców, zajmowałby się na poziomie szkoły jeden nauczyciel.

Firmy i instytucje zajmujące się wytwarzaniem, renowacją i konserwacją rękodzielniczych wyrobów włókienniczych są małymi i średnimi zakładami rzemieślniczymi, muzeami, pracowniami konserwatorskimi tkanin i dzianin oraz małymi pracowniami artystów-plastyków, których asortyment różni się w zależności od regionu. W wyborze miejsca zajęć praktycznych ważne jest, aby zajęcia nie były stresem tylko doświadczeniem przynoszącym dobre odczucia i dlatego nie tylko zakres prac jest tu ważny, ale i dopasowanie osoby do warunków. Przydział konkretnej firmy, może być uzależniony od miejsca zamieszkania ucznia (ze względu na dojazd) oraz od jego cech psychofizycznych. Dla uczniów z dysfunkcjami zaleca się przydział sprawdzonych miejsc „pierwszego kontaktu zawodowego”. W kolejnej klasie, semestrze zaleca się zmieniać firmy. Uzależnione jest to również od ilości firm w danym regionie.

Każde miejsce odbywania zajęć praktycznych powinno być odwiedzone przez kierownika szkolenia praktycznego lub inną osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły co najmniej raz w semestrze w czasie, gdy uczeń odbywa tam zajęcia. W firmie uczniem opiekuje się instruktor praktycznej nauki zawodu lub wskazana przez pracodawcę inna osoba z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym. Osoba opiekująca się uczniem zajmuje się także oceną wykonania poszczególnych zadań zawodowych, nadzorowaniem ich poprawności wykonania a ocena pracy ucznia zgodnie z obowiązującym statutem

danej szkoły. Wszystkie te czynności dokumentowane są w dzienniku zajęć praktycznych, który jest dokumentacją ucznia i po zakończonym semestrze/ roku szkolnym jest dostarczony do szkoły.

Uczeń przed pójściem na zajęcia praktyczne powinien być ubezpieczony (prze szkołę) zarówno od zdarzeń losowych (nieszczęśliwy wypadek, uszczerbek na zdrowiu) , jak i od ewentualnego uszkodzenia urządzenia, jeśli takie zdarzenie miałooby miejsce.

W czasie zajęć praktycznych u pracodawcy osoba sprawująca opiekę nad uczniem jest w stałym kontakcie ze szkołą. Szkoła jest informowana na bieżąco zarówno o nieobecnościach jak i innych zdarzeniach mających miejsce w miejscu odbywania praktyk. Osobą do pierwszego kontaktu jest nauczyciel/opiekun zajęć praktycznych ale także dyrektor szkoły z racji tego, że to dyrektor szkoły podpisuje umowę między szkołą a placówką.

6. Zasady i formy monitorowania jakości kształcenia praktycznego realizowanego przez uczniów u pracodawcy.

Zgodnie z rozporządzeniem MEN, to szkoła organizuje zajęcia praktyczne. Kierownik szkolenia praktycznego lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły przed rozpoczęciem roku szkolnego potwierdza w każdej firmie/instytucji gotowość przyjęcia ucznia na zajęcia praktyczne, a następnie wskazuje firmy uczniom.

Kierownik szkolenia praktycznego lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły przygotowuje dla każdej firmy umowę na realizację zajęć praktycznych. Do umowy jest dołączone skierowanie imienne dla konkretnego ucznia ze wskazaniem terminu oraz z podaniem zakresu zadań zawodowych do których uczeń jest już w szkole przygotowany. Skierowanie i wykaz umiejętności pracodawca dostaje gdy przychodzi na zajęcia nowy uczeń, w kolejnej klasie. Kolejnym dokumentem jest dziennik zajęć praktycznych. Jest to dokument wielostronicowy w którym pracodawca potwierdza obecność ucznia na zajęciach oraz jest tam miejsce na opisanie czynności, zadań zawodowych które uczeń danego dnia zrobił, tę część wypełnia uczeń pod koniec każdego dnia zajęć a nauczyciel/ instruktor praktycznej nauki zawodu w firmie potwierdza podpisem. Jest także miejsce na dokonanie co najmniej 3 ocen za wykonane prace w czasie semestru. Dziennik zajęć pozostaje w firmie przez cały czas trwania zajęć. Dziennik podlega kontroli przez kierownika szkolenia praktycznego lub inną osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły w czasie jego wizyty w firmie. Jest dostarczony do szkoły pod koniec semestru z wystawioną proponowaną oceną semestralną oraz opinią z postawy zawodowej ucznia. Oprócz tej formalnej dokumentacji, która później jest przechowywana w szkole i stanowi część dokumentacji nauki ucznia, uczeń prowadzi jeszcze zeszyt zajęć praktycznych. Ten zeszyt, podlega kontroli w szkole. Dzięki takiemu monitorowaniu, można szybko zauważyć że np. w danej firmie uczeń wykonuje jednorodne, proste prace (np. prucie i prasowanie itp.) i wyjaśnić przyczynę.

7. Przykładowy wzór umowy szkoły z pracodawcą, (także wzory innych dokumentów PNZ)

Rozporządzenie o praktycznej nauce zawodu narzuca konieczne punkty, które muszą się znaleźć w każdej umowie. Są to:

- „1) nazwę i adres podmiotu przyjmującego uczniów na praktyczną naukę zawodu oraz miejsce jej odbywania;
2) nazwę i adres szkoły kierującej uczniów na praktyczną naukę zawodu;
3) zawód, w którym będzie prowadzona praktyczna nauka zawodu;
4) listę zawierającą imiona i nazwiska uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu, z podziałem na grupy;
5) formę praktycznej nauki zawodu: zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe, i jej zakres, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia – także liczbę dni w tygodniu, w których zajęcia praktyczne odbywają się u pracodawców;
6) terminy rozpoczęcia i zakończenia praktycznej nauki zawodu;
7) prawa i obowiązki stron umowy, ze szczególnym uwzględnieniem praw i obowiązków określonych w § 8;
8) sposób ponoszenia przez strony umowy kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu wraz z kalkulacją tych kosztów, z uwzględnieniem § 9;
9) dodatkowe ustalenia stron umowy związane z odbywaniem praktycznej nauki zawodu, w tym sposób zgłaszania i uwzględniania wniosków, o których mowa w § 4 ust. 10.
4. Do umowy dołącza się program nauczania do danego zawodu.”

Przykładowa umowa na praktyczną naukę zawodu

				..... r. (miejscowość, data)	
Na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dn.24 sierpnia 2017r. w sprawie praktycznej nauki zawodu					
Umowa na praktyczną naukę zawodu					
Umowa	zawarta	pomiędzy	Branżową Szkołą	I	Stopnia
			..... reprezentowaną przez		
(nazwa Szkoły, miejscowość)					
Dyrektora.....a					
(imię i nazwisko)					
właścicielem/prezesem/dyrektorem firmy/jednostki* (niepotrzebne skreślić)					
.....					
(nazwa firmy)					
..... o praktyczną naukę zawodu dla					
(imię i nazwisko)					
kwalifikacji AU.18. Wytwarzanie, konserwacja i renowacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych.					
Dyrektor Szkoły kieruje uczniów kształcących się w zawodzie RĘKODZIELNIK WYROBÓW WŁÓKIENNICZYCH na praktyczne kształcenie zawodowe, realizując program nauczania nr.....					
Zajęcia odbywać się będą od..... do..... (.....)					
(dzień tygodnia)					

Strony ustaliły, że:

1. Podmiot przyjmujący uczniów na zajęcia praktyczne zobowiązuje się do:

- prowadzenia praktycznego kształcenia zawodowego dla uczniów Szkoły w.....

(nazwa miejsca odbywania praktyk)

mieszcącym

się

w

.....
(adres)

zgodnie z wykazem czynności zawodowych, w określonych dniach tygodnia (.....)

- zapewnienia warunków materialnych do realizacji praktyk z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- nadzorowania przebiegu praktycznego kształcenia zawodowego
- do realizacji programu zajęć przewidzianego dla zawodu rękodzielnik wyrobów włókienniczych,
- nie ograniczania działań uczniów jedynie do prac porządkowych,
- dokonania oceny postępów w nauce uczniów i wykazania ich w szkolnej skali ocen,
- prowadzenia dokumentacji praktycznej nauki zawodu (Dziennik PNZ),
- powiadomienie szkoły w razie naruszenia przez ucznia regulaminu pracy,
- w razie nieobecności uczniów na zajęciach zobowiązana/y jest do powiadomienia nauczyciela praktycznej nauki zawodu w Szkole.

Zajęcia praktyczne nie mogą trwać dłużej niż do godz.19.00.

2. Dyrekcja Szkoły zobowiązuje się do:

- a) nadzorowania realizacji programu zajęć praktycznych.,
- b) współpracy z podmiotem przyjmującym uczniów na zajęcia praktyczne,
- c) zapewnienia ubezpieczenia młodzieży od nieszczęśliwych wypadków przed rozpoczęciem praktycznej nauki zawodu oraz szkolenie bhp,
- d) przygotowania kalkulacji ponoszonych kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu, w ramach przyznanych przez organ prowadzący środków finansowych,
- e) dostarczenia wymaganej dokumentacji.

W roku szkolnym 2019/2020 nauczycielem do kontaktu w sprawie praktycznej nauki zawodu jest

.....
(imię i nazwisko)

3. Obowiązki uczniów i opiekunów oraz sposób nadzorowania i zaliczania określa Regulamin Praktycznej Nauki Zawodu obowiązujący w szkole.....

4. W razie likwidacji zakładu w ciągu trwania umowy, zakład powiadamia niezwłocznie o tym fakcie szkołę.

5. Strony umowy ustalają, że wnioski dotyczące treści programu nauczania zajęć praktycznych mogą być zgłaszane przez pracodawcę w formie pisemnej do dyrektora szkoły. Wnioski te będą uwzględniane w programie nauczania w kolejnym roku kształcenia praktycznego.

6.. Zmiany niniejszej umowy można wprowadzić za obustronną zgodą w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

7. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....
data, pieczęć szkoły i podpis przedstawiciela jednostki kierującej

.....
data, pieczęć i podpis przedstawiciela jednostki przyjmującej

Przykładowe skierowanie na zajęcia praktyczne:

dn. ....
Skierowanie na praktyczną naukę zawodu
Sz. P. ....
Dyrektor ....., kieruje na praktyczną naukę zawodu w roku szkolnym 2019/2020 od dn. ....2019 do dn. ....2020 (z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od zajęć edukacyjnych) uczniów II klasy w zawodzie rękodzielnik wyrobów włókienniczych Zajęcia będą realizowane w ..... 5 godzin przez uczniów: ....
..... Podpis dyrektora szkoły

Przykładowy dziennik zajęć praktycznych

DZIENNIK ZAJĘĆ Z PRZEDMIOTU: „.....” (zajęcia praktyczne) ROK SZKOLNY 2019/2020 Klasa II / semestr I ..... imię i nazwisko ucznia		
Lista obecności		
L.P.	Data zajęć praktycznych :	Potwierdzenie obecności: <i>(podpis przedstawiciela firmy)</i>
1.		

2.		
3.		
4.		
5.		
6.....		

Realizowane treści programowe

data		data	
.....			

Uzyskane oceny z wykonywanej pracy / czynności zawodowych

data	Wykonywane czynności	data	Ocena
.....			

Kryteria Oceniania Ucznia

Dokonując oceny ucznia poza oceną umiejętności wykonywania czynności zawodowych proszę uwzględnić także następujące elementy, określając je według skali od 1 do 6 (gdzie 1 oznacza minimalną notę natomiast 6 oznacza notę maksymalną).

Proszę zaznaczyć kółkiem sugerowaną notę:

- Postawę wobec współpracowników   1 2 3 4 5 6
- Punktualność   1 2 3 4 5 6
- Pracowitość   1 2 3 4 5 6
- Przygotowanie do pracy (odzież ochronna) 1 2 3 4 5 6
- Posiadaną wiedzę i umiejętności   1 2 3 4 5 6
- Chęć poszerzania i pogłębiania wiedzy   1 2 3 4 5 6
- Uczciwość, sumienność   1 2 3 4 5 6
- Zaangażowanie w pracę   1 2 3 4 5 6
- Kontaktowość   1 2 3 4 5 6

.....

data i podpis

IMIĘ I NAZWISKO UCZNI: .....

TERMIN ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH: .....

OPINIA O UCZNIU:

.....
.....

PROPONOWANA OCENA KOŃCOWA .....

.....
podpis i pieczętka pracodawcy

..... dn.....

Informuję, że uczeń /uczennica/.....
został/a/ przeszkolony/a/ w naszej firmie w ramach szkolenia **BHP**.

.....

podpis i pieczętka pracodawcy

Istotnym dodatkowym dokumentem od bieżącego roku szkolnego jest, zgodnie z RODO, dokument powierzenia danych osobowych.

Umowa powierzenia przetwarzania danych (załącznik do umowy głównej).

Załącznik nr.....
do umowy z dnia.....

UMOWA
powierzenia i przetwarzania danych osobowych,
zwana dalej Umową powierzenia

zawarta dnia ..... r. pomiędzy:

..... reprezentowaną przez dyrektora, ...
zwaną dalej **Administratorem danych**, a **Firmą** .....

.....
reprezentowaną przez .....

do której jest skierowany uczeń na zajęcia praktyczne w roku szkolnym .....
zwaną dalej **Podmiotem przetwarzającym**

§ 1

1. Administrator danych powierza Podmiotowi przetwarzającemu dane osobowe do przetwarzania, w trybie art. 28 ogólnego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady

(UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz.UE.L Nr 119, str. 1) (zwanego w dalszej części Umowy „Rozporządzeniem”), na zasadach, w zakresie i w celu określonym w niniejszej Umowie.

2. **Administratorem** przekazującym dane .....
Macierzysta placówka dydaktyczna ucznia skierowanego na praktyczną naukę zawodu na mocy Umowy z dn. ....
3. **Podmiotem przetwarzającym**, któremu powierzono przetwarzanie danych osobowych na mocy umowy powierzenia z administratorem jest firma branżowa wymieniona w tytule niniejszej umowy.
4. **Zbiór danych** których dotyczy powierzenie to: imię i nazwisko ucznia; imię i nazwisko kierownika szkolenia praktycznego lub innej osoby z ramienia szkoły; nazwa szkoły wraz z adresem i danymi kontaktu cyfrowego.
5. **Przetwarzanie danych** będzie polegało na ciągłej ocenie pracy ucznia realizującego PNZ w firmie, wystawieniu ocen za wykonana prace oraz imienne podanie uzyskanych przez ucznia ocen, nauczycielowi wychowawcy w celu wystawienia ocen klasyfikacyjnych z przedmiotu w dokumentacji ucznia w szkole.
6. **Zakres przetwarzania** obejmuje takie operacje jak dostęp, zapis, organizowanie, przechowywanie, udostępnianie na podstawie prawa.
7. **Czas trwania przetwarzania** jest ograniczony do okresu trwania zajęć PNZ wskazany w Umowie o której mowa w pkt. 2 z przedłużeniem o okres 1 miesiąca w przypadku konieczności realizacji czynności związanych z klasyfikacją ucznia.

§ 2

Podmiot przetwarzający zobowiązuje się w szczególności:

1. Przetwarzać powierzone dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w Umowie powierzenia
2. Przy przetwarzaniu powierzonych danych osobowych na podstawie Umowy powierzenia, zabezpieczyć je poprzez stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, zapewniających adekwatny do wykazanego ryzyka stopień bezpieczeństwa, o którym mowa w art.32 Rozporządzenia.
3. Do przetwarzania powierzonych danych dopuścić wyłącznie osoby posiadające upoważnienie do przetwarzania danych osobowych nadane przez Podmiot przetwarzający.
4. Zapewnić zachowanie w poufności powierzonych danych osobowych w trakcie realizowania PNZ lub współpracy jak i po ustaniu zatrudnienia lub współpracy.
5. Do przekazywania na żądanie Administratora aktualnego wykazu osób którym powierzone dane zostały udostępnione.
6. Do wywiązania się z obowiązków określonych w art. 32-36 Rozporządzenia, w szczególności w przypadku stwierdzenia naruszenia zasad ochrony i przetwarzania powierzonych danych osobowych na podstawie Umowy powierzenia, zgłaszać je Administratorowi niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 24 godzin od chwili stwierdzenia naruszenia na adres email: .....
7. Po zakończeniu realizacji zajęć PNZ i czynności związanych z koniecznością przetwarzania danych Podmiot przetwarzający jest zobowiązany do zniszczenia dokumentów

zawierających dane osobowe (usuwa wszelkie ich istniejące kopie), chyba że prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego nakazują przechowywanie danych osobowych .

8. Podmiot przetwarzający nie może powierzyć wykonania wszystkich lub choćby części czynności określonych Umową powierzenia innemu podmiotowi bez uprzedniej pisemnej zgody Administratora danych

§ 3

Odpowiedzialności i kary

Podmiot przetwarzający przyjmuje do wiadomości, iż podczas realizacji Umowy powierzenia w zakresie przestrzegania przepisów Rozporządzenia, ponosi odpowiedzialność jak Administrator.

W przypadku naruszenia przepisów Rozporządzenia w ramach realizacji Umowy z przyczyn leżących po stronie Podmiotu przetwarzającego, w następstwie którego Administrator zostanie zobowiązany do wypłaty odszkodowania lub ukarany grzywną, prawomocnym orzeczeniem lub decyzją właściwego organu, Podmiot przetwarzający zobowiązuje się do zwrócenia równowartości odszkodowania lub grzywny poniesionych przez Administratora.

§4

Obowiązywanie umowy

Umowa powierzenia zostaje zawarta na czas od ..... do .....

Dyrektor może wypowiedzieć Umowę powierzenia ze skutkiem natychmiastowym, w przypadku:

- a) rażącego naruszenia przez Podmiot przetwarzający postanowień Umowy,
- b) powierzenia przetwarzanych danych osobowych innemu podmiotowi bez zgody Administratora danych,
- c) wszczęcia przez organ nadzorczy postępowania przeciw Podmiotowi przetwarzającemu w związku z naruszeniem ochrony danych osobowych

§ 5

Zasady zachowania poufności

1. Podmiot przetwarzający oświadcza, że w związku ze zobowiązaniem do zachowania w tajemnicy danych poufnych nie będą one wykorzystywane, ujawniane ani udostępniane bez pisemnej zgody Administratora danych w innym celu niż wykonanie Umowy, chyba że konieczność ujawnienia posiadanych informacji wynika z obowiązujących przepisów prawa lub Umowy.

§ 6

Postanowienia końcowe

1. Wszelkie zmiany Umowy powierzenia powinny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności, z zachowaniem warunków oraz dopuszczalności zmiany Umowy powierzenia
2. W sprawach nieuregulowanych Umową powierzenia, zastosowanie znajdują przepisy polskiego prawa, w tym Ustawy oraz Kodeksu Cywilnego.
3. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....
Podmiot przetwarzający/firma

.....
Administrator danych/ szkoła

8. Formy współpracy nauczycieli, w tym nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz kierowników kształcenia praktycznego w realizację zajęć praktycznych, a także praktyk zawodowych.

Zaleca się, aby osobą koordynującą całość realizowanych zajęć we współpracy z pracodawcami był kierownik szkolenia praktycznego lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły dla danego zawodu. Jedna osoba powinna być odpowiedzialna za całą sferę dokumentacji, kontaktu i wystawiania ocen we współpracy z pracodawcami.

Zadania kierownika szkolenia praktycznego :

- Pełnienie nadzoru organizacyjnego i pedagogicznego nad przebiegiem praktycznej nauki zawodu.
- Przygotowanie harmonogramu zajęć praktycznych ze szczególnym uwzględnieniem: liczebności grup wynikającej ze stosowania przepisów BHP,
- Ustalanie z pracodawcami warunków i miejsc odbywania zajęć praktycznych.
- Wizytowanie uczniów na zajęciach praktycznych i prowadzenie arkuszy spostrzeżeń i uwag nt. jakości odbywanych przez uczniów zajęć praktycznych.
- Nadzór nad zajęciami praktycznymi.
- Terminowe opracowywanie materiałów sprawozdawczych z praktycznej nauki zawodu.
- Współdziałanie z radą pedagogiczną w zakresie szkolenia praktycznego.
- Sporządzanie umów o kształcenie zawodowe.
- Wypełnianie dokumentacji pedagogicznej dotyczącej ocen (klasyfikacji) z zajęć praktycznych.
- Reprezentowanie szkoły w kontaktach z pracodawcami.
- Udzielanie konsultacji w zakresie prawa pracy w celu nauki zawodu z obowiązującymi przepisami.

Obowiązki nauczyciela praktycznej nauki zawodu/opiekuna na terenie zakładu:

- Integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, dostosowywanie treści kształcenia do wymogów stawianych przez zakłady pracy
  - Przekazywanie uczniom wiedzy praktycznej z zakresu nauczanego przedmiotu; celem jest nabycie przez uczniów umiejętności praktycznych w wybranym zawodzie.
  - Podejmowanie działań wspomagających rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.
  - Przygotowywanie dla uczniów zadań szkoleniowo-usługowych.
  - Organizowanie stanowisk pracy dla uczniów; czuwanie nad prawidłową eksploatacją maszyn i urządzeń, sprawdzanie ich stanu technicznego i planowanie napraw.
  - Wdrażanie uczniów do rygorystycznego przestrzegania zasad bhp, PPOŻ i ochrony środowiska podczas wykonywania wszelkich prac.
  - Troska o stan zdrowia uczniów oraz czuwanie nad ich bezpieczeństwem podczas wykonywania prac.
- Nadzór nad całością zajęć praktycznych sprawuje dyrektor szkoły.